

ВИЕНСКИЙ ВЪСТНИКЪ KURYER WILEŃSKI

ВЫХОДИТЪ

по Вторникамъ, Четвергамъ и Субботамъ.

Przedpłata: Rocznia: W Wileńcu — 10 zł przesyłką — 12 Półroczna: W Wileńcu — 5 zł przesyłką — 6

Kwartalna: W Wileńcu — 3 zł przesyłką — 3 k. 50 Miesięczna — 1 Za wiersz na 40 liter ogłoszenia płaci się k. sr. 17.

WYCHODZI

we Wtorki, Czwartki i Soboty.

Rok 1863.

СОДЕРЖАНИЕ.

Часть официальная. Вспомогательный прием. Приказ Его Императорского Высочества в Петербурге. Телеграммы и подробные известия о военных действиях. Высочайший указ. Циркуляры: Департамента окладных сборов и министра финансов. Вильно. Часть неофициальная: Заграничные известия. Общее обозрение. Франция. Англия. Австрия. Пруссия. Телеграфные депешы. Литературный отдел: Текучия нов. Савь. Виленский дневник. Объявления.

Часть Официальная.

С. Петербургъ, 17 августа.

ВСЕПОДДАННѢЙШІЯ ПИСЬМА.

Отъ жителей города Полтавы и отъ другихъ лицъ, съ- жившихся на Языковскую ярмарку.

„Всемилющий ГСУДАРЬ!

Глубоко проникнутые безпредельною любовію къ Вамъ и нашему дорогому отечеству, мы, живущіе въ Полтавской губерніи и прибывшіе въ Полтаву изъ разныхъ концовъ обширной имперіи Вашей, дерзаемъ изъ- лить предъ Вами, ГСУДАРЬ, чувства восторга, воз- бужденнаго въ насъ отъ дара, даннымъ Вашимъ ИМ- ПЕРАТОРСКИМЪ ВЕЛИЧЕСТВОМЪ, тремя запад- нымъ державамъ, пославшимъ на честь и достоинство земли русской внимательство бытія Россіи, какъ госу- дарства самостоятельнаго и независимаго. На этотъ отвѣтъ откликнется вся русская земля, торжествующая могучую связь своего Царя съ народомъ.

„ГСУДАРЬ! Повергая къ стопамъ Вашимъ выра- жению чувствъ, одушевляющихъ насъ въ эту великую эпоху нашей исторической жизни, мы просимъ Ваше ИМПЕРАТОРСКОЕ ВЕЛИЧЕСТВО принять эти выра- жения, какъ залогъ пламенной готовности нашей обра- тить слова въ дѣло, если судьбами Всевышняго опреде- лено будетъ послать испытанія Вамъ и преданному Вамъ народу.

„Строки эти, Августѣйшій МОНАРХЪ, мы подпи- сываемъ, вѣдая шведской могилы, свидѣльницы вели- чияхъ подвиговъ — той могилы, гдѣ наши предки запеча- тали кровію вѣрности своему ГСУДАРИЮ и отече- ству.

„Вашего ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА вѣр- ноподданнѣе.“ (Слѣдуютъ подписи 339 лицъ).

Полтава, июля 20 дня 1863 г. По сему письму означеннымъ лицамъ объявлена Вы- сочайшая ЕГО ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА благодарность. (Рус. Инв.)

Отъ ирбитскаго городского общества, Пермской губерніи.

„Августѣйшій МОНАРХЪ,

„Всемилющий ГСУДАРЬ! Когда вся Россія събѣжитъ единогласно выразить Тебѣ, ГСУДАРЬ, свою преданность къ Престолу и пе- годование на вѣчные времена, дозволяя и намъ, жите- лямъ далекаго Зауралья, повергнуть къ стопамъ Твоимъ выражение нашихъ вѣрноподданническихъ чувствъ.

„Въ смутное время пугачевщины, взволновавшей Зауралье, предки наши, жители слободы Ирбитской, явили себя достойными сынами отечества. Среди окру- жившей ихъ безурядицы, они остались вѣрными пре- столу, единодушно возстали на бунтовщика и отразили его скопища.

„Завѣтъ такой вѣрности предки наши на вѣки завѣ- щали и потомкамъ своимъ, и мы, потомки ихъ, твердо помнимъ этотъ праотеческій завѣтъ.

„Ждемъ только державнаго слова Твоего, и если повелѣши, ГСУДАРЬ, всѣ поголовно явима на за- щиту священныхъ правъ Твоего престола и отечества. Съ нами Богъ, Ты, возлюбленный МОНАРХЪ, и святая правда, а въ такомъ союзѣ не страшна намъ злоба вра- говъ, не страшны ихъ легіоны! Ляжемъ костями, но не дадимъ ни посягнуть на землю русскую.

„Вашего ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА вѣр- ноподданнѣе.“ (Слѣдуютъ подписи).

Отъ жителей селъ сословій г. Барнаула, Томской гу- берніи.

„Всемилющий ГСУДАРЬ!

„Широко раскинулось Царство Твое; но въ каждой части, въ каждомъ уголкѣ его, какъ бы далеко онъ ни былъ отъ Царскаго жилища Твоего, близокъ Ты, ГО- СУДАРЬ, къ сердцу русскаго; всюду горяча, безпре- дѣльна любовь къ Тебѣ Твоего народа; вездѣ искренна, глубока, безгранична благодарность къ Тебѣ Твоихъ подданнѣхъ. Сердце говоритъ намъ, Августѣйшій МО- НАРХЪ, что иначе и быть не можетъ, потому что всѣ предпріятыя Тобою преобразованія, всѣ мѣры, кото- рыя указываешь Ты, Державный, убѣждаютъ каждого изъ Твоихъ вѣрноподданнѣхъ, что единственная цѣль Твоей жизни — благо дорогаго Тебѣ отечества, какъ скажемъ Ты въ высокоторжественный день Твоего ро- жденія, въ наступающемъ году, делугацъ амъ, представля- ющимся Тебѣ изъ Москвы, Твери, Новгорода, Пскова, Ярославля, Рязани и прибалтійскихъ губерній.

„О неизмѣримо-глубокой любви и преданности Тво- его народа къ Тебѣ, ГСУДАРЬ-Благодѣтель, и къ общему Твоему съ народомъ отечеству свидѣтельствую- ть адресы, которые со всѣхъ сторонъ повергаются къ

стопамъ Твоимъ отъ русскаго дворянства, городскихъ и сельскихъ обществъ, отъ всѣхъ пародныхъ сословій, отъ старообрядцевъ, еврейскихъ и магометанскихъ общинъ. И какъ не любить Тебя, какъ не быть предану Тебѣ, Всемилющий ГСУДАРЬ, намъ, русскимъ? Не перечисляя всѣхъ благодарностей, которыми Ты осчаст- ливилъ уже, или желаешь осчастливить Твою Россію, достаточно вымолвить о свободѣ, данной Тобою 20 мил- лионамъ Твоихъ подданнѣхъ; достаточно намекнуть на то благо, котораго ждешь она — Россія Твоя — отъ тѣхъ мѣръ, какія указалъ Ты для водворенія и укрѣпленія правды въ судахъ нашихъ. Слѣшкомъ 4.000 верстъ отдѣляютъ насъ, Всемилющий ГСУДАРЬ, отъ привнеской столицы Твоей, но и на нашъ отдаленный край ниспала благотворная роса царственной любви Твоей къ поданнымъ. Больше 20 тысячъ мастеровыхъ, принадлежавшихъ Твоимъ алтайскимъ заводамъ, слѣш- комъ 140 тысячъ землепашцевъ, которые были припи- саны къ этимъ заводамъ, избавлены отъ обязательнаго труда державной Твоей волею. И здѣсь, у подножія холоднаго Алтая, горяча, безгранична любовь къ Тебѣ Твоихъ подданнѣхъ, и здѣсь искренна, глубока призна- тельность къ Тебѣ, Царю-Благодѣтелю.

„Не отвергни же, Всемилющий ГСУДАРЬ, слабого выраженія этой любви и этой признательности со стороны жителей всѣхъ сословій города Барнаула, и если смуты въ Польшѣ и недоброжелательство чуже- земцевъ вынудятъ Тебя, ГСУДАРЬ, поднять оружіе на защиту дорогой, и Тебѣ, и намъ, отчины и ограж- деніе ея цѣлости, то выскази Царскую волю Твою — и мы готовы къ принесенію жертвъ, которыхъ Ты потре- буешь.

„Далеко нашъ Алтай отъ сѣверной столицы Твоей, Августѣйшій МОНАРХЪ, и это отдаленіе причиной то- го, что мы замедлили изъявленіе предъ Тобою вѣр- ноподданническихъ чувствованій противъ жителей тѣхъ городовъ и общинъ, которымъ Провидѣніе судило сча- стіе быть къ Тебѣ ближею по вѣрности, ГСУДАРЬ, что эти чувствованія такъ же теплы и искренны здѣсь, какъ и на всемъ широкомъ пространствѣ Твоей Россіи.

„Вашего ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА вѣр- ноподданнѣе.“ (Слѣдуютъ подписи).

Его Императорское Высочество Вели- кой Князь Константинъ Николаевичъ, вы- ѣхавъ изъ Варшавы 13 числа, въ 7 часовъ утра, изво- лилъ благополучно прибыть вчера, въ среду, 14 числа, въ 5 часовъ пополудни, въ Царское село. (Р. Инв.)

ТЕЛЕГРАФИЧЕСКІЯ ИЗВѢСТІЯ.

Варшава, 14-го августа. Шайки Эминовича, Црѣка, Рутковскаго и Громеки, до 2500 чел., перешедши 4 августа, чрезъ Вислу близъ Казимѣржа, изъ Люблинской губерніи въ Радомскую, по соединеніи ихъ, разбиты на голову, 11 августа, при д. Виры, между Скринино и Пршегычемъ, отрядомъ изъ трехъ ротъ, эскадрона драгунъ и взвода нарвнѣной батареи, подъ командою маіора Протопопова; причѣмъ драгуны изрубили одно каре. Потери мятежниковъ весьма велика; свѣжи войска посланы для поимки бѣ- гущихъ. У насъ тяжело ранены: поручикъ Шелковни- ковъ и прапорщикъ Небольсинъ; рядовыхъ убитъ 1 и ранено 13.

Варшава, того же числа. Отрядъ генералъ-маіора барона Меллера-Закомель- скаго атаковалъ, 13-го августа, у д. Пузанки, на Лю- блинскомъ шоссе, соединенныя шайки Янковскаго и Жу- хлинскаго. Шайки бросились въ разные стороны, но войска настойчиво ихъ преслѣдовали и окончательно разби- ли: Жихлинскаго у Волы-старогородской, а Янков- скаго въ лѣсу, вправо отъ шоссе. Мятежники понесли огромную потерю; преслѣдованіе ихъ продолжается. У насъ убито 2; раненъ подполковникъ Кульгачевъ и 5 рядовыхъ.

Отрядъ изъ 4-хъ ротъ, 2-хъ эскадронъ уланъ, сотни казаковъ и взвода ракетъ, подъ начальствомъ полковни- ка Желудина, слѣдуя, 10 августа, изъ Пултуска въ Цѣхановъ, открылъ, у д. Осіеки, конную шайку Цент- ковскаго, въ 150 человекъ. Казаки и уланы, подъ на- чальствомъ сотника Степана, маіора Топчевскаго и ротмистра Оффенберга, окружали мятежниковъ, сбили ихъ и гнали далѣе, 20 верстъ до деревни Жохи. На мѣстѣ легло 84 мятежника, въ числѣ ихъ и Центков- скій; отбито 29 лошадей и много оружія. Съ нашей стороны 1 убитъ и 2 ранены. Шайка состояла изъ мѣстной шляхты, была хорошо организована и воору- жена. Наша кавалерія въ день встрѣчи сдѣлала 55 верстъ, изъ нихъ около 20-ти на рыскахъ на карьерѣ.

Варшава, 15-го августа. Отряды, высланные изъ Янова и Люблина, первый — изъ 8-ми ротъ и 4-хъ орудій, подъ начальствомъ полков- ника Эманова, а второй — изъ 6-ти ротъ и 2-хъ ору- дія, подъ командою подполковника Соллогуба, настали 12 августа, близъ Дорогичи шайки Рудскаго, Крыси- скаго, Вагнера и Изѣка, подъ общимъ начальствомъ Крука *), и совершенно ихъ уничтожили. У мятежи- ковъ взято 634 паланихъ; начальники ихъ убиты. (Р. Инв.)

Въ Рус. Инв. напечатано: Въ лѣвѣйшей губерніи. Генералъ-лейтенантъ Богговутъ, получивъ извѣстіе о побѣдѣ надъ въ лѣсахъ между Бу- гомъ и Наревомъ, выступилъ изъ Пултуска въ ночь съ 28 на 29 июля съ отрядомъ изъ 4-хъ ротъ, эскадрона гусаръ, взвода нарвнѣной артиллеріи и 10 казаковъ въ м. Рожаны, гдѣ, перейдя въ бродъ р. Наревъ, двинулся

ТРЕСЪ. Чзѣеь урэдowa. Najpoddannejsze listy. — Przyjazd Jego Cesarskiej Wysokosci do Petersburga. — Telegraficzne i szczegolowe wiadomosci o dzialaniach wojennych. — Z Dziennika Powszechnego. — Od banku państwa. — Najwyższy ukaz. — Okolniki: Departamentu poborow podatkowych i ministra skarbu. — Wilno. Чзѣеь неурэдowa: Wiadomosci zagraniczne. — Poglad ogólny. — Francja. — Anglja. — Austrja. — Prusy. — Depesze Telegraficzne. Dział literacki: Wiadomosci bieżące. — Rozmaitości. — Dziennik Wileński. — Ogłoszenia.

Чзѣеь Урэдowa.

St. Petersburg, 17 sierpnia.

NAJPODDANNIEJSZE LISTY.

Od mieszkańców miasta Poltawy i in- nych osób zebranych na iljińskim jar- marku.

Najmilościwszy CESARZU!

„Глубоко переживи безграничную милюсію къ Вамъ и нашей дорогой оцзынне, мы, мѣскаюея въ губерніи пол- тавскій и прибыли до Полтавы зъ рѣзныхъ краевѣхъ обшир- ного Cesarstwa Waszego, осмѣляемъ сѣе вылацъ предъ Вамъ и CESARZU uczucia zapału wzburzonego w nas odpowiedzią daną przez WASZĄ CESARSKĄ MOŚC trzem mocarstwom zachodnim, które się targowały na honor i godność ziemi rosyjskiej wdaniem się w jej sprawy wewnętrzne.

„Odpowiedz ta dawno była w sercu każdego Rossjanina; ona była jedynie możebną dla naszego honoru narodo- wego, dla dalszego istnienia Rossji, jako państwa samo- dzielnego i niezawisłego. Na tę odpowiedz odezwię się cała ziemia rosyjska uroczyscie obchodzącą potężny związek swego CESARZA z narodem.

„CESARZU! składając u stóp Waszych wyrazy uczuć odzywających nas w tę wielką epokę naszego dzie- jowego życia, prosimy WASZEJ CESARSKIEJ MOSCI przyjąć te wyrazy jako zażatek gorącej gotowości naszej zamienić słowa na czyny, jeśli wyrokami Najwyższego za- kreślono będzie zostać próby W a m i oddanemu W a m narodowi.

Wyrazy te, Najjaśniejszy MONARCHO, my podpisu- jem blisko szwedzkiej mogily, gdzie nasi przodkowie krwią zapieczęgowali wierność ku swemu CESARZOWI i oj- czyźnie.

WASZEJ CESARSKIEJ MOSCI wiernopoddani. (Następują podpisy 339 osób).

Poltawa 20 lipca 1863 roku. Na ten list rzeczonym osobom ogłoszono Najwyższą JEGO CESARSKIEJ MOSCI podziękę. (Inw. ross.)

Odirbitskiej gminy miejskiej w gu- bernji permskiej.

„Najdostojniejszy MONARCHO,

Najmilościwszy PANIE!

Kiedy cała Rosja, śpieszny jednogłośnie, wyrazić Ci, Najjaśniejszy PANIE, swe przywiązanie do tronu i obur- zenie na zamiary wrogów, pozwól i nam, mieszkańcom odległego kraju Zauralskiego, złożyc u stóp T w o i e h wyrażenie naszych wiernopoddaniczych uczuć.

W czasie rozruchów Puhaczewszczyzny, która za- wichrzyła kraj Zauralski, przodkowie nasi, mieszkańcy osady Irbitskiej, okazali się godnymi synami ojczyzny. Pośród otaczającej ich anarchji, pozostali wiernymi trono- wi, jednomyślnie powstali przeciwko buntownikowi i odparli jego bandy.

Zakon takiż wierności przodkowie nasi przekazali na wielki swym potomkom, a my ich potomkowie, silnie pa- miętamy ten zakon praocjów.

Czekamy tylko na Monarsze T w e słowo i jeśli rozka- żesz, Najjaśniejszy PANIE, wszyscy co do jednego stawi- my się na obronę świętych praw T w e go tronu i ojczyz- ny. Z nami Bog, Ty, ukochany MONARCHO i święta sprawiedliwość, a w takim związku nie przestrasza nas złośliwość wrogów, nie przestraszają nas ich legiony. Po- łozymy kości, lecz nie wydamy na zhańbienie ziemi ro- syjskiej.

Waszęj CESARSKIEJ MOSCI wierni poddani. (Następują podpisy).

Od mieszkańców w wszystkich stanów m. Barnaulu w tomskiej gubernji.

Najmilościwszy MONARCHO!

Szeroko rozpostarło się państwo Twoje, lecz w każdej części, w każdym jego zakątku, jakkolwiek byłby odległy od Monarszego Twoego zamieszkania, blizkim jesteś, NAJ- JASNIEJSZY PANIE, sercu Rossjanina; wszędzie jest gorąca, miłość bez granic ku Tobie, ludu Twego; wszę- dzie jest szczerza, głęboka, nieograniczona wdzieczność dla Ciebie, Twych poddanych. Serce mówi nam, Najdostoj- niejzy MONARCHO, że inaczej być nie może, dla tego, że wszystkie przedsięwzięte przez Ciebie przekształcenia, wszystkie środki, które wskazujesz, MONARCHO, prze- konywają każdego z Twych wiernych poddanych, że jedynym celem Twego życia — jest dobro drogiej Ci oj- czyzny, jak powiedziałeś w wiele uroczystym dniu Twych urzędów, w roku bieżącym, do deputacji, które Ci się przedstawiały z Moskwy, Tweru, Nowogrodu, Pskowa, Jarosławia, Riazania i nadbaltyckich gubernji.

O niezmiernie — głębokiej miłości i przywiązaniu Twojemu ludu do Ciebie, MONARCHO-Dobroczyńco, i wspólnej Twęj z ludem ojczyzny, świadczą adresy, które ze wszystkich stron składają się u stóp Twych od rossyj-

skiej szlachty, gmin miejskich i wiejskich, od wszystkich stanów ludu, od starowierców, od żydowskich, mahome- tańskich gmin. I jak nie mamy Cię kochać, jak niemamy być do Ciebie, NAJMIEOSCIWSZY PANIE, przywią- zany, my, rossjanie? Nie wymieniając wszystkich do- brodziejstw, ktorými już uszczęśliwiłeś, lub pragniesz uszczęśliwić Twą Rossję, dosyć wspomnieć o wolności danej przez Ciebie 20 milionom Twych poddanych; do- statecznie napomknąć o tém dobru, jakiego oczekuje ona Twoja Rossja, od tych środków, jakie wskazałeś dla wpro- wadzenia i ustalenia sprawiedliwości w sądach naszych. Przeszło 4,000 wiorst oddziela nas, NAJMIEOSCIWSZY PANIE od nadniewskiej stolicy Twojej, lecz i na nasz kraj oddalony spada dobroczynna łaska Monarszej miłości Twęj dla poddanych. Przeszło 20 tysięcy robotników, należą- cych do Twych zakładów altajskich, przeszło 140 tysięcy rolników, przypisanych do tych zakładów, wybrała od obowiązkowej pracy Monarsza Twą wolą. I tu u stóp zimnego Altaju jest gorąca i nieograniczona miłość dla Ciebie Twych poddanych i tu jest szczerą i głęboką wdzieczność dla Ciebie, MONARCHO-Dobroczyńco.

Nie odrzućcie NAJMIEOSCIWSZY PANIE, słabego wyrażenia tęj miłości i tęj wdzieczności ze strony miesz- kańców wszystkich stanów miasta Barnaulu, a jeżeli rozruchy w Polsce i nęchęc cudzoziemców zmuszą Cię NAJJAŚNIEJSZY PANIE, podnieść broń na obronę dro- giej i dla Ciebie i dla nas ojczyzny i jej całości, wypro- wiedz Monarszą Twą wolę, — a my jesteśmy gotowi do poniesienia ofiar, jakich zażadasz.

Odległy jest nasz Altaj od północnej Twęj, NAJDO- STOJNIEJSZY MONARCHO, stolicy, a ta odległość jest przyczyną, żeśmy opóźnili się z wynurzeniem przed Tobą wiernopoddaniczych naszych uczuć, stosunkowo do miesz- kańców miast i gmin, ktorým Opatrzność udzieliła szczę- ścia być bliżej Ciebie; lecz wierz, NAJJAŚNIEJSZY PA- NIE, że uczucia te równie są gorące i szczerze tu, jak i na całej rozległej przestrzeni Twęj Rossji.

WASZEJ CESARSKIEJ MOSCI wiernopoddani. (Następują podpisy). (Pocz. Póln.)

Jego Cesarska Wysokość Wielki Książę Konstanty Mikołajewicz, wy- jechawszy z Warszawy 13 b. m., o godzinie 7-jej z rana, raczył pomyślnie przybyć wczoraj we środę, dnia 14, o 5ej godzinie po południu, do Carskiego Siola. (Inw. ross.)

WIADOMOŚCI TELEGRAFICZNE.

Warszawa 14 sierpnia. Bandy Eminowicza, Cwieka, Rutkowskiego i Gromeki do 2,500 ludzi, przeszedłszy 4-go sierpnia przez Wisłę koło Kazimierza z gubernji lubelskiej do radomskiej, po- łączeniu się onych, zostały rozbite na głowę, 11 sierpnia, przy wsi Wiry, między Skrzynem i Przetyczem, przez oddział z 3 rot, szwadronu dragonów i plutonu żłobkowa- nej baterji pod dowództwem maіора Protopopowa; przyczém dragoni zrabali jedno karre. Strata powstańców bardzo wielka; nowe wojsko posłano dla scigania uciekających. U nas ciężko ranni; porucznik Szelkownikowi i chorąży Niebolsin; szeregowych zabity 1 i rannych 13.

Warszawa tegoż dnia. Oddział generał-maіора barona Mellera Zakomelskiego, 13 sierpnia, atakował koło w. Puzańki na szosie lubelskiem połączone bandy Jankowskiego i Zychlińskiego. Bandy rzuci- ły się w różne strony, lecz wojska nieustannie je scigaly i ostatecznie rozbiły: Zychlińskiego koło Woli Starogrodz- kiej, a Jankowskiego w lesie na prawo od szosse. Po- wstańcy ponieśli ogromną stratę; sciganie ich trwa dalej. U nas zabito 2, raniony podpółkownik Kulhaczow i 5 sze- regowych.

Oddział z 4-ch rot, 2-ch szwadronów ulanów, seciny kozaków i plutonu rakiet pod dowództwem półkownika Zoltuchina, idąc 10 sierpnia z Pułtуска do Ciechanowa, odkrył koło wsi Osieki konną bandę Centkowskiego ze 150 ludzi. Kozacy i ulani pod dowództwem setnika Stec- kiego, maіора Topczewskiego i rotmistrza Offenberga, otoczyli powstańców, zbili ich i pedzili dalej, o 20 wiorst od wsi Zochy. Na miejscu padło 34 powstańców, w ich liczbie i Centkowski; oddito 29 koni i wiele broni. Z na- szej strony zabity 1 i 2 rannych. Banda składała się ze szlachty miejscowej, była dobrze zorganizowana i uzbrojo- na. Nasza kawalerja w dniu potyczki zrobiła 55 wiorst, z ktorých blisko 20 klusem i galopem.

Warszawa 15 sierpnia. Oddziały wysłane z Janowa i Lublina, pierwszy z 6 rot i 4 dział pod dowództwem pułkownika Emanowa, a 2-gi z 6 rot i 2 dział pod dowództwem podpułkownika Soltohuba, doścignęły 12 sierpnia koło Dorogicy bandy Rudzkiego, Krynickiego, Wagnera i Izwieka pod ogólnym dowództwem Rruka i zupełnie je zniszczyły. U pow- stańców wzięto 634 jeńców; naczelnicy ich pozabjani. (Inw. Ros.)

W Inwalidzie Rossyjskim wydrukowano: W gubernji płockiej. Generał-porucznik Baggownt, otrzymawszy wiadomość o zbieraniu się band w lasach między Bugiem i Narwią, wyszedł z Pułtуска w nocy z 28 na 29 lipca z oddziałem z 4 rot, szwadronu

Część Nieurzędowa.

Wilno, 19 sierpnia.

POGLĄD OGÓLNY.

Umieściliśmy dwa najważniejsze pisma odczytane na kongresie dnia 17 sierpnia, a mianowicie mowę cesarza Franciszka-Józefa i przedstawiony przezeń projekt reformy.

Powiedzieliśmy już w przeszłym poglądzie, że mowa cesarska sprawiła błogie wrażenie na najjaśniejszych słuchaczach; że ludy niemieckie radośnie ją powitały; że nawet zgromadzenie złożone z trzystu posłów wyzwolonych, wszystkich krajów związkowych, (prócz austriackich) widzi w słowach Franciszka-Józefa zapowiedź szczęśliwszej doli dla całej wielkiej ojczyzny.

Kiedy przed dwoma laty cesarz austriacki otwierał po raz pierwszy sejm rady cesarstwa, przemówił na zamku wiedeńskim w tym samym duchu jak dnia 17 sierpnia we Frankfurcie. Jak wówczas, pisze dziennik wiedeński P r a s s a, tak i teraz ożywiała jego słowa świeżość i szczęśliwy zapach; jak wówczas tak i teraz, cesarz z mocą wynurzył wielką myśl wyzwoleną; jak wówczas tak i teraz nakonieć, nie było ani obmyślanych szumnych wyrazów, ani dwuznacznych obrótów, ale mowa poszła prosto do celu, szersze a jasno, i dla tego każdy w tej mowie widzi obraz najczystszej prawdy i otwartości.

Ale jeżeli jej wpływ moralny jest niezaprzeczony, projekt reformy odczytany na temże posiedzeniu, stał się już przedmiotem najgłębszych rozpatrywań niemieckich i zagranicznych mężów stanu. Pierwszych głównie zajmując skład przedstawicielstwa niemieckiego, na sejmie związkowym, i sąd najwyższy, mający rozstrzygać spory wewnętrzne niemieckie, tudzież zażalenia pojedynczych sejmów na pojedyncze rządy; drugich zaś uwagę przedewszystkiem zajął artykuł ósmy pod napisem o pokoju i wojnie.

Znajdują się w nim dwa postanowienia niezmiernie wagi. Pierwsze z nich mówi: „Ze w razie grożącej napaści całemu Związkowi, albo jakiej części Związku, lub gdyby równowaga europejska znajdowała się w niebezpieczeństwie być zwichniętą w sposób zatrważający dla Związku, dyrektorjat powinien nakazywać przyjęcie wszystkich potrzebnych środków.

„W razie grożącej wojny, między państwem związkowym a mającym posiadłość zewnątrz granic Związku, a mocarstwem zagranicznym, dyrektorjat obowiązany będzie wezwać radę związkową do uchwały, mającej rozstrzygnąć, czy Związek weźmie udział w tej wojnie? Uchwała zależy od prostej większości głosów.”

Dzienniki angielskie, na pierwszą wieść o zamiarze cesarza austriackiego zaprowadzenia reformy, przyklasnęły tej myśli. Daily Telegraph wofa: „że odtąd nikt nie zaprzeczy panującym niemieckim sławy uznania jednomyślnie niemieckiej za pożądaną i dobroczynną dla ojczyzny. Wystąpienie Austrii z tą piękną

myślą umocni jej stanowisko i w Niemczech i w Europie.”

Dziennik Globe między innymi mówi: „że w skutek zjazdu panujących, jednomyślnie niemieckie wyjdzie z obszarów marzeń i stanie na węgielnym kamieniu rzeczywistości; nie będzie to już widziadło owiane kłębam dymu, ale wspaniała postać wyprawiona na dzień wielki cesarską ręką Franciszka Józefa i jego współpracujących.”

Nakoniec Ranna Poczta gorąco pragnie ziszczenia jedynoty niemieckiej; „bo połączycie rodzinę niemiecką, uczynicie ją zdolną do większego rozwoju ustanowieniami wyzwolonych, silniej spoić tę wielką i potężną narodowość, utworzyć z niej nierozwalną federację, jest najsmędnym środkiem dla jej własnego dobra, a razem najtrwalszą rękojmią utrzymania pokoju w Europie.”

Pod tak więc szczęśliwymi wróżbami, zagaia się dzieło reformy we Frankfurcie; wszakże niepodobna mu dotąd wróżyć powodzenia, dopóki Prusy nie zespolą się z Austrią.

Odmowa króla Wilhelma przybycia na zjazd panujących, niweczy powzięte nadzieje. Dzienniki berlińskie podają ciekawe a urzędowe później przez pana von Bismarck potwierdzone szczegóły. Król pruski w zasadzie, nie tylko nie jest przeciwnym reformie, lecz owszem gorąco jej pragnie i na ustne wezwanie w Gastein cesarza Franciszka Józefa, jeden tylko warunek miał zastrzeżony, t. j. aby zjazd odbył się do 1 października, a tym czasem projekt oddać pod rozbiór najgłębszych niemieckich prawników. Cesarz miał zwrócić rozmowę w inną stronę, żegnając zaś króla powiedział: A więc do widzenia, Kochany stryju! Tak jest, do widzenia we Frankfurcie; odrzekł król pruski. Wiedzionie nie zrozumieli się najjaśniejsi krewni. Franciszek Józef czekał królewskiego przybycia w dniu 17 sierpnia; Wilhelm I miał przyjechać dnia 1 października.

Czytelnicy znajdą niżej list zbiorowy panujących zawieszony przez króla saskiego Wilhelma I do Baden; w dziennikach, które pod ręką mamy, nie znajdujemy jeszcze tekstu odpowiedzi, ale jej treść król Jan saski udzielił na posiedzeniu panujących, a dnia 22 sierpnia i sam list odmowny, pisany do cesarza austriackiego został odczytany.

Nazajutrz po wyprawieniu tego listu, a mianowicie 21 sierpnia, pan von Bismarck przesłał pełnomocnikowi pruskiemu przy sejmie związkowym, panu von Sydow, oświadczenie, w którym stanowczo zapowiedział, że przełożenia austriackie nie dają względu na stopień, do którego Prusy mają prawo.

Zdaje się wszakże, że nie idzie tu jedynie o godność Prus. Pan von Bismarck wyraźnie mówi o niebezpieczeństwie, na jakie Prusy byłyby narażone przez przyjęcie programu austriackiego, bo wówczas ich siły narodowe musiałyby służyć urzeczywistnieniu zamiarów, może sprzecznych z własnym ich dobrem. Pan von Bismarck w nocy 21 sierpnia wyraża: że znajduje właśnie to niebezpieczeństwo w ar-

tykule 8, przewidującym trzy zdarzenia, w których Związek mógłby być wciągnięty do wojny. Ze w razie napaści na granice związkowe, wojna wypowiedziana być musi, rzeczą jest najprostszą. Ale przyznając prawa radzie związkowej wypowiedzania wojny w większością głosów, „w przypadku niebezpieczeństwa wojny między państwem związkowym, a mającym posiadłość zewnątrz obrębu związkowego, i państwem cudzoziemskim” — wyrównałoby wyraźnej rękojmią przez Związek wszystkich posiadłości niemieckich, dla państwa, które potrafiłoby zapewnić sobie prostą większość w radzie związkowej. Wojna naprzykład 1859, mówi dalej pan von Bismarck, nie byłaby zapewne tylko wojną miejscową włoską, gdyby konstytucja związkowa zawierała wówczas podobne terazniejszemu zastrzeżenie i zamiar Pruss nie wdawania się w tę wojnę byłby daremny. Pan von Bismarck odwołuje się w swęj nocy do podobnegoż zbiegu okoliczności, do podobnychże zdarzeń i nie chce Pruss narażać na obce jej dobro wojny.

Lejz prezes rady ministrów pruskich mówi jeszcze o trzeciej możliwości wojny dla Prus uciążliwej, gdyby przełożenia austriackie zostały przyjęte, a mianowicie: „o zwichnieniu równowagi europejskiej, mogącem zagrazać bezpieczeństwu Związku.” W takim razie, lubo wojna powinna być zgłoszoną przez 2/3 członków rady związkowej, Prusy mogłyby się znaleźć wciągniętymi tem łatwiej w wojnę, im rozmaitsze są pojęcia o tem, co rzeczywiście równowagę stanowi.

Już dzienniki berlińskie, jako to Ukazanie rządowej i Północno-niemieckiej Gazeta umieściły: pierwszy, tekst odpowiedzi Wilhelma I na list zbiorowy panujących; drugi, notę pana von Bismarck do pana von Sydow, której treść tylko cośmy w krótkości przebiegli. Nieomieszkamy tych obudwu pism podać czytelnikom Kurjera, skoro rzezonone dzienniki rąk naszych dojdą.

Obrazy na kongresie panujących idą z przykrym pospiechem i wzajemną wyrozumiałością. Bardzo ważny przedmiot prezydencji w dyrektorjacie, nie został dotąd jeszcze rozstrzygnięty, zapewne z tej uwagi, że przyzwolenie na alternatę, t. j. aby w jednym roku król pruski, a w drugim cesarz austriacki przyzwołał, może te dwa największe państwa niemieckie doprowadzić do wzajemnej zgody. Inne artykuły projektu austriackiego przechodzą albo w pierwotnym swoim brzmieniu, albo z bardzo małymi zmianami, wszakże ostateczny wypadek zjazdu panujących jest jeszcze wiele wątpliwy, bo prócz oporu Prus, co już samo z siebie jest ogromną zawadą, wynurzają się wątpliwości, nie tylko ze strony zgromadzenia posłów, lecz i ze strony niektórych rządów niemieckich, jak naprzykład badeńskiego, czy uchwały frankfurckiej kongresu panujących, nie okazała się sprzecznymi zasadom odpowiedzialności ministrów tam, gdzie ta zasada jest obowiązująca.

Z umieszczonych w dzisiejszym Kurjerze depeszy telegraficznych, czytelnicy nasi

ujrzą, że projekt cesarza Franciszka Józefa, składający się z trzydziestu sześciu artykułów, już do przeszłego czwartku, dnia 27 sierpnia, zgłoszony został tak dalece, że tylko jedenaście artykułów czeka na rozstrzygnięcie a mianowicie: rozdział piąty o sądzie związkowym, rzeczywicie najmniej przedstawiający trudności.

Cesarz austriacki, dla zjednania sobie umysłów w Niemczech, wznowił pytanie żywo ten kraj obchodzące, co do stanu narodowości niemieckiej w księstwach nadelbiańskich, należących do Danji. Austria nastaje na użycie środków przymusowych i według dzienników wiedeńskich, też środki mezwzględnie zastosowane być mają. Spodziewamy się, że w tym jeszcze tygodniu, będziemy mogli donieść o zamknięciu obrad frankfurckich, chociaż wprowadzenie uchwał tam zapadłych, w życie, przeciągnie się jeszcze, dopóki w drodze rokowań Prusy zupełnie nie przystąpią. Jedną jeszcze przejawia czeka ogół postanowień zjazdu panujących, t. j. czy rząd wielkich mocarstw lądowych nie będzie miał do zarzucenia ich między-narodowej doniosłości.

We Francji najważniejszym zdarzeniem jest dekret cesarski w zatardze między kołem biskupiem a ministrem wyznań.

Napoleon III utrzymał w całej sile zasady 1682, zasady pełne mądrości, najwybitniejszego rozdziału władzy świeckiej z duchowną i objawił, że ta ostatnia pod żadnym względem wkraćzać w obręby polityki niepowinna. Obfitość przedmiotów niedozwoliła nam podać sprawozdania rady stanu Sun, na którego wnioskach opiera się wyrok cesarski.

Wielec tego załujemy, bo nigdy może ten ważny przedmiot prawodawstwa społecznego, głębiej, uczętniej, z większym umiarkowaniem i godnością nie był przedstawiony.

We Włoszech panuje dziś wielka cisza. Król Wiktor Emmanuel ogłosił i do wykonania podał prawidła zmierzające do ostatecznego uspokojenia krajów południowych.

W Grecji, odgadnąć trudno, czy przybycie króla Jerzego, który w przeszłą sobotę, dnia 29 sierpnia, z Kopenhagi wyjechał i na Rumpenbeim gdzie królowę Wiktorję i przyszłą może małżonkę swoją, księżniczkę angielską Helenę pozna, na Brukselę, Londyn, Paryż i Tulon, do królestwa swojego daży, porządek i spokojność wprowadzić będzie zdolnym. Młody król umyślnie podróży swoje przedłuża, aby dać czas parlamentowi jouskiemu do objawienia woli zjednoczenia się na nowo z dawną helleńską ojczyzną.

O postępie sprawy meksykańskiej nie mamy nie ważniejszego do doniesienia. Anglja, znać pewna, że i przeskoczy miejscowe i opór Stanów Zjednoczonych, aż nadto ciężkimi kłopotami obarcza Francję, zdaje się sprzyjać wyborowi arcyksięcia Maksymiljana, albo przynajmniej obojętnie nań patrzeć. Byłoby atoli wielkim błędem sądzić, że wyprawa francuzka za Atlantyk wywiąże się wkrótce ze swego posłannictwa. Europa przed czterdziestu laty straciła Meksyk, przed dwoma dopiero,

zagaiła pracę odzyskania tego przepysznego ładu, a nie jeszcze nie zwiastruje, aby łatwo i prędko, dopięła swego przedsięwzięcia!

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Francja.

— Paryż, 15 sierpnia. Listy z Wiednia zawierają o stanie gospodarczym cesarstwa szczegóły tém większej doniosłości, że ten stan wikała się przez wypadki polityczne i wzajemnie na też wypadki oddziaływa.

We wszystkich krajach cesarstwa przesilenie handlowe i rolnicze sroży się teraz z największym wyteżeniem. Obwody rękodzielne cierpią z powodu drożyzny bawelny i z powodu zatrzymania ogólnego ruchu handlowego w Europie. Wiadomości o pracach rękodzielnych i o kupiectwie w Wiedniu są opłakane. Drobne mieszczaństwo daremnie walczy z przesileniem, oczywiście upada na sercu pod ciążami nieszczęść handlowych; w skutek nędzy dościskającej stan roboczy.

We wszystkich miastach podobny jest prawie stan rzeczy; po wsiach straszliwa i ciągła posucha, daleko sroższa niż ta, na którą patrzymy we Francji; ta kłęska zniszczyła najżyźniejsze doliny. We wszystkich hrabstwach węgierskich, ziemia głęboko jest przepalona; byłąta domowe padają z głodu i pragnienia, albo je dorzynają; drogi w znacznej części wsi zawalone są ich szcierwem.

Podobne wieści dochodzą z Niższej Austrii, z okolic Wiednia i z bogatych niegdys wsi morawskich.

Nieurodzaj grozi na rok przyszły, bo zabraknie nasienia, byłta i nawozu. Tylko winnice jeszcze się operają, chociaż choroba poczyna się już w niektórych obwodach okazywać.

Troski polityczne zwiększają się jeszcze przez niepokój i cierpienia ogólne. Zastraszają następstwa zmniejszenia zbiorów rolnych a więc pracy i spożywania. Wywrze to szkodliwy wpływ na rachuby skarbowe pana von Plenner, którego cały gospodarczy systemat, polega na zwiększeniu bogactwa powszechnego, a więc i podatków. Korrespondenci nasi wystawiają rząd nadzwyczaj zakłopotany; stronnictwo wyzwolone jeszcze ma nadzieję, że gabinet wiedeński oświecony w tej okoliczności własnym dobrem uwolni swoją politykę od wpływów zewnętrznych, które nad nią panują.

— Czytamy tegoż dnia w dzienniku „France” — Przyjęcie przez arcyksięcia Maksymiljana tronu meksykańskiego nie ulega już żadnej wątpliwości. Czasopismo „Opinion Nationale” potwierdza z całą powagą, jaką nadaje mu pewność jego źródeł, wiadomości uprzednio przez nas podane.

Aż dotąd, jakśmy powiedzieli, cesarz austriacki, zdaje się chcieć być obcym rokownikom tęczonym z jego bratem. Zapewniają zaś, że arcyksiążę pragnie nie tylko, aby wyniesienie jego na tron meksykański potwierdzone było przez Austrię, ale aby je uświęciło przyzwolenie główniejszych mocarstw europejskich. Osobliwie nalegać będzie na przyzwolenie państw morskich, które najwięcej ten przedmiot obchodzą.

Sądźmy, że zagajone w tym względzie rokowania z Anglja pójdą pomyślnie. Łatwo zrozumieć, że gdy Meksyk leżący

Rotschild.

„Faire tout pour l'argent, et n'etre point avare, c'est le secret en un mot.”

Pozatki bogactwa Rotschildów wiadome są wszystkim. W roku 1793 żył we Frankfurcie Mejer Rotschild, który miał wiele dzieci, lecz mało pieniędzy. Podczas rewolucji francuzkiej landgrafowi hessen-kasselskiemu udało się uratować trzy miliony talarów i kosztowności. Nie mogąc zabrać ich z sobą, oddał do przechowania izraelicie Rotschildowi, bez żadnego obciążenia. Francuzi weszli do Frankfurtu i zabrali go. Rotschild ukrył skarby landgrafa i kiedy zwycięzcy się oddalili, otworzył bank i interesu jego tak dobrze poszły, że Rotschild stał się wkrótce najbogatszym z bankierów. Landgraf wrócił do swych posiadłości i zajął do Mejera, który mu oddał skarby z procentami. Postępek ten zadziwił wszystkich, a szczególnie landgrafa, który na szlachetność izraelity wcale nie liczył. Zawdzięczając Mejerowi, landgraf zaświadczył przed całym światem, o tak rzadkiej załości. Przed śmiercią stary Mejer przywołał do siebie pięciu synów: Anzelma, Salomona, Natana, Karola i Jamesa, a błogosławiając ich rzekł: „Pozostańcie zawsze wiernymi zakonowi Mojżesza, działajcie wspólnie, nie rozpoczynajcie nic bez porady matki, a wówczas staniecie się władcami świata.” Umierając stary bankier pozostawił 10 milionów franków.

Zapowiednia ojca sprawdziła się. Bracia osiedli w pięciu stolicach Europy: we Frankfurcie, w Wiedniu, w Neapolu, w Londynie i w Paryżu i zagarnęli wszystkie finansowe obroty. Dla przędszego dójścia do celu, zawarli między sobą następną rodzinną umowę: 1) Ze zawiłe sprawy rozwiązywać będzie najstarszy w rodzinie, 2) Ze w sprawach i spekulacjach jednego uczestniczyć będą wszyscy

członkowie rodziny, to jest wszystkie domy bankowe w Wiedniu, Frankfurcie w Neapolu, w Londynie i w Paryżu, i t. d. Bogactwa Rotschildów przy takim systemacie w krótkim czasie wzrosły do tego stopnia, że po kongresie wiedeńskim mocarstwa sprzymierzone obraly Rotschildów za swych bankierów, najmlodszy zaś z nich James pożyczyl Francji 200 milionów fr. na zapłacenie kontrybucji sprzymierzeńcom. Działając wspólnie, Rotschildowie stawali się coraz bogatszymi i imię ich weszło w przysłowie jak imię Plutusa u Greków. Oprócz tego monarchowie osypali ich tytułami i orderami. W r. 1815 całej rodzinie nadano szlachectwo, Austrija dała im w roku 1822 tytuł baronów. Natan Rotschild po otrzymaniu tytułu barona cesarstwa austriackiego rzekł do księcia de Montmorency:

— Teraz księżę jesteś pierwszym baronem chrześcijaństwa, a ja pierwszym baronem żydowskim.

Mówią, że Rotschildowie chcieli odkupić Jeruzalem od Turków i wskrzesić królestwo żydowskie, ma się rozumieć, że to pogłoska fałszywa. Rodzina Rotschildów posiada jakoby 800 milionów fr. kapitału, który zebrali w przeciągu lat 60!

James Rotschild osiadł w Paryżu w czasie, kiedy berło wypadło z rąk Napoleona. Bankier wyświadczył restauracji ogromne usługi; były dom Burbonów jednak na dworze nie przyjmował baronów Rotschild, bardzo rozumnej kobiety, dla tego tylko, że nie była chrześcijanką. Za to w r. 1830, linja orleańska mile przyjmowała baronów, a synowie króla często odwiedzali Rotschilda. Oprócz tego między królową Amalją i baronową zawarła się przyjaźń i Rotschildowa od czasu jak wygnano Burbonów, nie bywa w Tuileryach i przyjmuje u siebie tylko gości z partji orleańskiej.

Wpływ barona we Francji rosl cią-

gle. W pałacu przy ulicy Lafitte zbierały się wszystkie znakomitości, ludzie grający ważną rolę w politycznym świecie artysty, literaci, i bogacz nie zawsze przyjmował tych, którzy chcieli mu być przedstawionymi. Oddawano mu redakcję „Journal des Debats” ażeby miał na swoje usługi pismo perjodyczne, lecz bankier odmówił. „Jeżeli dziennikarze będą mi potrzebni — rzekł — kupię ich razem w jednym dniu.”

Wkrótce zajął się budową północnej kolei żelaznej. Przedsiębiorstwa powiększyły bogactwa jego nadzwyczaj. Na głównem zebraniu akcjonariuszów północnej kolei Rotschild miał 120,000 akcji. Namietność do gry giełdowej ogarnęła całą Francję. Trudno przedstawić sobie, co się wówczas działo na giełdzie. Wszyscy rzucali się do kupowania akcji. Rotschild, wiedząc dobrze kiedy kurs powinien się podnieść lub spaść, zbierał ogromne dochody.

Otwarcie kolei żelaznej odbyło się z największą uroczystością. Arcybiskup cambraski błogosławił nową drogę i administratora izraelite, który przy tej uroczystości miał krótką przemowę. Po tej uroczystości Ludwik Filip zaprosił go do siebie i nazwał Rotschilda spokojnym zwycięzcą Flandrii.

W r. 1846 był taki nieurodzaj, że można było spodziewać się głodu, Rotschild więc porzucił ażjoterstwo, a zajął się przekarmieniem narodu. Zakupywał zboże w Ameryce, sprzedawał je tanio w Paryżu, biednym zaś w każdym cyrkułe rozdawano chleb prawie darmo. Pomimo takich dobrodziejstw, naród nieokazywał wdzięczności bankierowi. Znaleźli się zaraz pisarze dowodzący, że Rotschild czyni to wcale nie z dobrego serca, lecz że z korzyścią skupuje starą mąkę, miesza ją z innymi dodatkami i sprzedaje głodnym. Byli i tacy, którzy dowodzili, że

izraelita chce otruć chrześcijan. Niedorzeczny fałsz ten zmusił wiele osób stanąć w jego obronie i przemówić jako za obrażonym dobroczynną ludzkości, co też nie było dla bankiera bez korzyści.

Rotschild połączył w sobie dwa charakter: narodowy charakter izraelity, — charakter, który się wyrobił w skutek dwóch tysięcy lat poniżenia, i charakter pierwszorzędnego człowieka finansowego, rozumnego, zręcznego, który gotów był w razie potrzeby jedynie przez próżność wyrzucić miliony. Pomimo jego dobrych uczynków nazywano go skepcem. Śmieszne anegdoty krążyły z ust do ust, drukowały się codziennie, a w nich Rotschild grał zawsze rolę Harpagona.

W roku 1848 paryżanie wykazali całą nienawiść, jaką czuli do bankiera. Jeden z zamków jego zniszczono, a wkrótce mogła nastąpić i konfiskata całego majątku bogacza; lecz Rotschild uprzedził ten cios, ofiarując ogromne summy na korzyść rannych i robotników nie mających roboty, a syn jego Alfons, kiedy już był pełnoletnim, napisał do ówczesnego rządu tymczasowego, prosząc o przyzwolenie i potwierdzenie dla niego tytułu obywatela francuzkiego. Jednakże baronowie pałacu Lafitte nie mogli być spokojni. Gdyby rzeczpospolita chciała pozbawić izraelitów bogactwa, uczyniłaby to w jednej chwili; ale ówczesny prefekt policji, Causidiere, przedsięwziął środki, dla ochronienia od zagłady wspaniałych posiadłości Rotschilda, Surin i Ferrier. Republikanie dali im pokój. A potem kiedy w rok Causidiere przybył do Londynu jako wygnaniec i bez środków do życia, Rotschild przysłał mu trzydzieści tysięcy franków. Causidiere założył handel winny, interesa jego poszły dobrze, i spłacił dług baronowi, chociaż ten wcale się oń nie upominał.

Wypadki ówczesne zmusiły Rotschild-

da zlikwidować interesa, lecz po uspokojeniu ludowych zaburzeń pokazało się, że pomimo strat, bankier powiększył swój fundusz.

Prezydent rzeczpospolitej często bywał w Ferrier. Rotschild chciał pogodzić wysokiego gościa swego z jeneralem Changarnier, ale to mu się nie udało. Prezydent przestał bywać u barona, który próbował stawić opór katastrofie 2 grudnia. Gdyby baronnie nosił miana głównego konsula Austrii, najpewniej zamieszkalby w więzieniu Mazade. Wiedząc, że Napoleon jest silniejszy od Cavaignaca, Rotschild uznał rząd nowy, stał się wiernym jego obrońcą, wcale się do polityki nie wtrącając.

Od tego czasu Rotschild kupował ziemie w Austrii, w Prusiech, w Anglii i we Francji. Brał na siebie budowy żelaznych kolei, w wielkie zaś obroty finansowe rozmaitych mocarstw wcale się nie wdawał. Ostatniemi czasy tylko wzięł na siebie włoską i inne pożyczki. A jednak rząd włoski oddał budowę kolei nie baronowi, lecz rodakowi, który o 25 milionów taniej zażądał. Było to korzystnem dla interesów finansowych państwa, lecz popełniono wielki błąd polityczny, szczególnie przy nowej pożyczce włoskiej.

Zawdzięczając Rotschildowi jego przychylność, Ludwik Napoleon i dziś zlewa łask wiele na rodzinę jego. Synowie i synowa barona bywają na wszystkich domowych uroczystościach u cesarza. Niedawno jeszcze był Napoleon w Ferrier, w willi Rotschilda, który żegnając się z cesarzem zrobił ogromny błąd gramatyczny, mówiąc: „le memoire de ce jour me sera bien precieus.”

Wspierając chrześcijan, baron niezapomina i o izraelitach; jeżeli nie wykupił Jeruzalem, to założył dla nich w Paryżu przy ulicy Piepus szpital, gdzie jego

nad dwoma oceanami, ma zajęć znakomite stanowisko w sprawach handlowych i morskich świata, arcy-książę Maksymilian musi przede wszystkim troszczyć się o swoje przyszłe stosunki z wielkimi morskimi państwami.

Z powodu, że organizacja Meksyku nie będzie mogła być ukończona przed upływem roku, tryumwirat złożony z generała Almonte, arcy-biskupa Lavastida i generała Salas, przez cały ten czas pozostanie u steru rządu. Według wszelkiego podobieństwa do prawdy, zgłoszenie się arcy-księcia zostanie zawieszono do Meksyku około listopada i kraj dowie się w tym czasie o warunkach, pod którymi korona ma być przyjęta.

Biskupi i kapłani meksykańscy, którzy we Francji szukali schronienia od przesładowań Juareza, wsiadą d. 18 sierpnia w Saint-Nazaire na parostatek pocztowy Veracruz z powrotem do Meksyku. Osoby te są następujące: ksiądz Lavastida, arcy-biskup meksykański, — w całej sile wieku jest jednym z młodszych najoswiecześniejszych i najwyzwoleniejszych w kraju; wiadomo, że wchodził w skład regencji mającej rządzić aż do przybycia arcy-księcia.

Ksiądz Mangula, arcy-biskup Michoakański, człowiek starszy wiekiem od księdza Lavastida, jest on jedną z pochodni duchowieństwa katolickiego, dzieła jego stanowią powagę.

Ksiądz Coborrubias, biskup w Oajaca, również past-rz znakomity.

Towarzyszą im kanonicy Peres, Reyes i ojciec Comacho, wszyscy trzej uważani za znakomitych duchownych.

— Cesarz i cesarzowa wczoraj około godziny 4-jej po południu opuścili Tuilleries w otwartym powozie i przejeżdżali się po różnych dzielnicach Paryża, gdzie ich przyjmowano z najwyższymi i pełnym uszanowaniem społecznym.

Paryż 17 sierpnia. Monitor pow-szechny umieścił następującą notę: Uwaga rządu cesarskiego zwróciła się na środki przedsięwzięte przez głównodowodzącego, po opuszczeniu Puebli, co do sekwestracji dóbr tych, którzy porwali się przeciw nam do broni, tudzież na zakaz wywożenia brzęczą-cych pieniędzy.

Choćby te środki nie mogły być użyte, tylko w sposób czasowy i przechodni, skoro rząd dowiedział się o nich, wnet wydał polecenie, aby je cofnął.

Lubo stan rzeczy z każdym dniem polepsza się w Meksyku, istnieją wszakże jeszcze w kraju bandy zbrojne, utrzymujące anarchję i opóźniające zupełnie przywrócenie pokoju. Te różne bandy zbierają się i żyją z dochodów celnich niektórych miast nadmorskich, których i nasze wojska nie osadziły, a które pod naciskiem Guerillas Juaresovskich, nie zespółity się dotąd z ogólnym ruchem. W celu co najprędzszego rozproszenia tych band przez odjęcie im środków do życia; minister marynarki przepisał admirałowi dowódczemu naszą flotą w Meksyku, rozpocząć od dnia 25 sierpnia blokadę wszystkich brzegów golfa, pozostawiając o 10 mil na południe Matamoros, włączając w to Campeche, głównie zaś Tampico, Tuxpan, Alvarado, Tabasco, Goatzacoalcos, Carmen i Campeche. Skoro admirał Bosc doniesie o rozciągnięciu blokady, natychmiast urządzenie ogłoszonym to zostanie. Przepisano admirałowi, aby blokada dłużej nie trwała niż czas potrzebny do osiągnięcia skutku, jaki sobie z niej zamierzono. Zdejmuwać ją więc należy wszędzie, gdzie obecność wojska francuskiego lub sprzymierzonego oddali lub rozproszy bandy i gdzie ludność zostanie wyzwolone od napaści gerillaw.

Tenże dziennik pisze: Oddawna niektóre czasopisma paryskie i wychodzące na prowincji, szczególniej zaś zagranicę, w listach pi-

sywanych z Paryża pozwalają sobie ogłaszać lub powtarzać fałszywe nowiny, tchnące powtarzają. Tego rodzaju pogłoski są tem obydniejsze, że przedstawiane bywają ze szczególnymi nadającami im pozor prawdy.

Tym sposobem dziennik lyoński Postępi i Goniec niedzielną, niedawno donosił, że pierwsza izba sądu cywilnego Senwany pod prezydencją pana Benoit-Champy upoważniła hrabię de Persigny do złożenia dowodów wykróceniu wypisanych przezeń w prośbie, o nadanie mu separacji z jego żoną, z domu księżniczka Ney.

Ta wiadomość jest zupełnie fałszywa, nie było bowiem ani wyroku, ani wylczonych przekroczeń, ani próby o separacji.

Rząd silnie postanowił przedsięwziąć wszystkie-potrzebne środki do położenia końca systematowi potwarzy, który zbyt często okazuje się po dziennikach.

— Czytamy nadto w Monitorze: W skutek nowego żądania ministra cesarskiego w Pekinie, rząd chiński spełniając przyjęte obowiązki, odroczone tylko w skutek rozruchów wewnętrznych, przedsięwziął środki do ukarania zabójców księcia Néel. Naznaczono nowego wice-króla w Hucy-Czen; posłano wojsko do tej prowincji i wydano rozkazy stacjonowania natchmiast przed sądem byłego komisarza cesarskiego.

Dziennik France ogłasza następną wiadomość d. 17 sierpnia wieczorem: Dowiadujemy się, że senat i ciała prawodawcze mają być zwolane na dzień 6 listopada.

Cesarz osobiście otworzy ten sejm, który nietylko będzie poświęcony sprawdzeniu umowań, ale będzie pierwszym sejmem nowej izby prawodawczej.

Jest podobieństwo do prawdy, że rozbiór czynności wyborczych zajmie cały listopad, tak, że rozprawy nad adresem w senacie i izbie poselskiej ledwie odbędą się w ciągu grudnia.

— P. Drouyn de Lhuys ma przewodniczyć w Laon obrzędowi odsłonięcia posągu marszałka Sérurier. Będzie to dzień prawdziwej uroczystości dla miasta, które miało zaszczyt być koleją jednego z naszych największych wojowników. Marszałek nie zostawił potomstwa. Różnica przedstawiana będzie przez jego synowców, godnie noszących to pięknie imię; hrabię Sérurier pełnomocnego ministra, wice-hrabię Sérurier, dawniej prefekta i wnuka marszałka, dziś jeszcze wychowawca w Saint-Cyr.

P. Drouyn de Lhuys przydywać będzie na radzie powszechniej departamentu L'Aisne; sądzą, że minister spraw zagranicznych przybędzie do Paryża dopiero po powrocie cesarza z obozu pod Chalons.

— Generał Kalgieris, wyznaczony jak wiadomo, dla udania się do Kopenhagi i towarzyszenia królowi Jerzemu 1-mu do Grecji, czeka przez gońca ateńskiego mającego przybyć 25 sierpnia do Paryża ostatnich instrukcji. Generał opuści Paryż pod koniec miesiąca i w pierwszej połowie września powróci tuż z królem Hellenów, dla którego dwór tuilerijski przygotowuje godne jego stopnia przyjęcie.

Dnia 17 sierpnia o południu odbył się w Paryżu pogrzeb największego z żyjących malarza francuskiego Eugenjusza Delacroix, zmarłego w 65-m roku życia.

— Cesarz z następcą tronu wyjechał d. 17 z Saint-Cloud o godzinie 2-jej do obozu pod Chalons. Przybył o godzinie 6 1/2 do Mourmelon i przy wyjściu z wagonu przyjęty został przez marszałka Baraguana d' Hilliers na czele jego głównego sztabu. Cesarz natychmiast wsiadł na koń i udał się do swę kwatery, w przejeździe między szeregami wojska wityany był z zapalem. Choćby podróż cesarska nie była zapowiedziana, ludność wszędzie zbiegała się dla widzenia pociągu cesarskiego. We dworcu

kolei drogi żelaznej w Epemay cesarz raczył wgećdo kawalerski krzyż orderu legji honorowej panu Perier, merowi miasta.

— W przeszłą sobotę 14 sierpnia, o godzinie pół do 2-jej, naj. państwo bytnością swoją zaszczytliwie otworze muzeum Napoleona III, w Luwrze.

U podwoi hrabia de Nieuwerkerke przyjął cesarza i cesarzowę, i wprowadził ich do pokojów, gdzie przedstawił osoby należące do zarządu muzeów cesarskich. Wnet zaczęło się obzerzenie sal skrzydła północnego, w których umieszczono zbiory przedmiotów sztuki odrodzenia; dalej sal kolumnady, gdzie rozwieszono obrazy muzeum Napoleona III; muzeum panujących; świeżo urządzone w porządku chronologicznym. Przeszedłszy po tém długą galerję muzeum Karola X-go, n. państwo znalazli się w galerji obejmującej starożytną naczynia glinianą muzeum Napoleona III. Często przyszło im zatrzymywać się przy arcydziełach tych niezrównanych zbiorów; uderzały zwłaszcza malowidła pochodzące z nabycia gabinetu Campana, a nadewszystko nieocenione ułamki starożytnego malarstwa. Cesarz wyraził szczególne zadowolenie panu Lefuel, architektowi Luwru, za bogactwo i trafność ozdób nowych galerji. Również zwrócił najwyższą uwagę na wspaniały porządek w urządzeniu całego muzeum Napoleona III.

Monitor powszechny d. 20 sierpnia umieścił następujący dekret: „Napoleon z Bożej łaski i woli narodowej cesarz Francuzów,

„Wszystkim dziś i na potem będącym pozdrowienie:

„Na sprawozdanie wydziału prawodawstwa, sprawiedliwości i spraw zagranicznych;

„Na przedstawienie naszego ministra narodowego oświecenia i wyznań z d. 11 czerwca 1863 r.;

„Zapatrzywszy się na pismo mające nazwę „Odpowiedź wielu biskupów na zanesione do nich żądania o radę w rzeczy przyszłych wyborów;“ jakowe pismo, podpisane przez arcy-biskupów w Cambrai, w Tours, w Rennes, i przez biskupów w Metz, Nantes, Orléans i Chartres zostało ogłoszone w całym cesarstwie w drodze dziennikarstwa codziennego i w formie broszury, i

„Zapatrzywszy się na list pisany przez naszego ministra oświecenia narodowego i wyznań do każdego z tych arcy-biskupów i biskupów d. 31 maja, list umieszczony w Monitorze;

„Zapatrzywszy się na list pisany jako odpowiedź, d. 4 czerwca, przez arcy-biskupa w Tours do tegoż ministra umieszczony w dziennikach codziennych i ogłoszony w broszurze;

„Zapatrzywszy się na art. 1-szy deklaracji 1682 r.;

„Zapatrzywszy się na artykuły 4, 6, 8 i 159-ty prawa organicznego konkordatu, z d. 18 germina r. X-go;

„Zapatrzywszy się na bullę 3-go kalendownych 1801-go i na wyrok apostołski 9 kwietnia 1802 r. umieszczone w Dzienniku prawa;

„Zważywszy, że jest to zasada uznana od najdawniejszych czasów w prawie kanonicznym i uświęconą jeszcze przez bullę i dekret, które określiły nowe obręby diecezji, że władza biskupów ściśle jest zamknięta w granicach tych obrębów i nie może być wykonywana tylko nad wiernymi ich właściwościami diecezji;

„Zważywszy, że arcy-biskupi i biskupi nie mogą mieć wspólnych narad i uchwałać wspólnych postanowień bez wyraźnego pozwolenia rządu; zważywszy, że według brzmienia deklaracji 1682 r. stało się zasadniczym punktem w prawie publicznym francuzkiem, że głowa kościoła, a nawet sam kościół otrzymali tylko władzę nad rzeczami duchownemi, nie

zaś nad rzeczami doczesnymi cywilnemi; że zatem listy pasterskie, które biskupom wolno wydawać tylko do wiernych ich diecezji, powinny mieć za jedyny przedmiot nauczanie obowiązków religijnych;

„Zważywszy, że pismo wyżej wzmiankowane, podpisane przez arcy-biskupów i biskupów, przesłane było nietylko wiernym i kapłanom ich właściwych diecezji, ale jeszcze wiernym i kapłanom wszystkich diecezji cesarstwa francuzkiego w drodze dzienników codziennych i broszury rozrzuconej po wszystkich departamentach;

„Zważywszy, że to pismo jest widocznie wypadkiem narady i dziełem postanowienia wspólnie zapadłego; zważywszy, że niema wcale za przedmiot nauczania wiernych ich obowiązków religijnych, ale rzeczywiście daje instrukcje polityczne.

„Co się zaś tyczy listu arcy-biskupa Tours: „Zważywszy, że ten list zaprzecza rządowi mocy zniewalania biskupów do szanowania obowiązków włożonych na nich przez prawa cesarstwa;

„Zważywszy, że obejmuje nagane niektórych czynności przypisywanych rządowi a ściągających się do polityki zagranicznej;

„Ze pod tym dwójnym względem zawiera ułębienie prawom cesarstwa i przekroczenie władzy;

„Po wysłuchaniu naszej rady stanu;

„Zawyrokowaliśmy i wyrokujemy co następuje:

„Art. 1. Zaszło nadużycie w piśmie pod nazwą: Odpowiedź kilku biskupów na zanesione do nich żądania o rady co do przyszłych wyborów, podpisanem i ogłoszonym przez arcy-biskupów w Cambrai, w Tours i Rennes i przez biskupów w Metz, w Nantes, w Orléans i w Chartres. Rzeczony pismo jest i powinno być zniweczone.

„Art. 2. Zaszło nadużycie w liście pisanym do naszego ministra oświecenia narodowego i wyznań przez arcy-biskupa w Tours 4 czerwca. „Rzeczony list jest i powinien być zniweczoney.

„Art. 3. Nasz minister stanu i nasz strażnik pieczęci, minister sprawiedliwości i wyznań, każdy w tem co do niego należy czuwać mają nad spełnieniem niniejszego dekretu, który będzie umieszczony w dzienniku praw.

„Potwierdzono 16 sierpnia 1863 r.

„Napoleon.“

Przez cesarza, strażnik pieczęci, minister sprawiedliwości i wyznań

J. Baroche.

— Minister oświecenia narodowego rozesłał do prefektów następujący okólnik:

Panie prefekte,

Dochochą mnie codziennie niemal skargi na opieszalność w rozstrzygnięciu spraw odnoszących się do budowania domów szkolnych. Te zwłoki są źródłem kłopotów dla gmin i zatrudnień dla administracji; wiele na tém zależy, aby ustały.

Proszę pana, abys o ile to od niego zależy, przedsięwziął potrzebne środki do skrócenia jak tylko można, rozbioru projektów wypracowanych przez władze miejscowe; ja z mojej strony nadam temu szczegółowi te samą prawidłowość i pośpiech, jak innym galeziom mojego zarządu.

Wielka liczba gmin doprasza się o pomoc; bardzo pragnąłbym uścielić się co najprędzej z zaległości. Chciej mi pan wskazać próby tego rodzaju, które jeszcze nie są rozstrzygnięte. Przy niniejszym załączone rubryki które zechcesz pan zapisać i odesłać mi w czasie jak najkrótszym.

Proszę przyjąć i t. d.

Minister oświecenia narodowego

V. Duruy.

jest przesłizną. Artystyczne i pełne wdzięku ozdoby zachwycają każdego. Baron lubi artystów, opiekuje się nimi, wspiera i przyjmuje ich zawsze uprzejmie. Liczba odbieranych codziennych prośb tak jest wielką, a niektóre z nich tak są śmieszne, że gdyby wypelnil połowę, zrujnowałby się zupełnie.

Rodzina Rotschilda pędzi patriarchalne życie. Bałe, które wydaje, są wspaniałe. Śmiesznie bo też byłoby odmawiać sobie przyjemności, których używają ludzie mniej majetni. Stoł Rotschilda wykintwiny. Lubi otaczać się rozumnymi ludźmi, artystami, pięknymi kobietami, artystycznymi obrazami i posagami.

W wyżej przytoczonej umowie rodzinnej postanowiono wybierać żony z własnej rodziny. Gustaw Rotschild uprosił całą rodzinę, ażeby mu pozwoliła ożenić się z córką Anspacha. Ojciec dał jej 100,000 fr. posagu. W podarunku zaś słubnym, dostała od męża 100,000 franków rocznego dochodu!

Baron lubi grać rolę dobrego bohatera i wspierać niespodzianie tych, którzy stracili nadzieję. W tym celu istnieje u niego rodzaj ministerjum, którego obowiązkiem jest wyszukiwać nieszczęśliwych i pomagać im. Jest to najlepszy użytek, jaki tylko można zrobić z pieniędzy.

Pomimo tak olbrzymich bogactw Rotschild patrzy z zawiścią na wzrastający wpływ braci Pereira. Rodzina ta pochodzi od portugalskich izraelitów, którzy się przesiedlili do Francji. Dziadkomitw filologiem i uławił wiele sposob nauczania głuchoniemych. Emil i Izaak Pereira urodzili się w Bordeaux, jeden w r. 1800, drugi w r. 1806. Mając lat 20, Emil przybył do Paryża i

dostał miejsce w biurze Rotschilda, który dotąd nazywa go małym Pereira. Nie pozostał tam jednak długo. Porzucił giełdę i z zapalem zaczął się uczyć ekonomji politycznej.

Emil Pereira pierwszy zbudował kolej żelazną, której się wszyscy lekali i nierozumieli. Ileż przeszkód musiał zwalczyć, zanim położył reisy z Paryża do Saint-Germain, trzeba było kupić ziemię, przerabiać plany. Rozehody okazały się tak wielkie, że Emil chociaż już wyrzec się projektu, gdyby nie Rotschild, który wraz z Eichletem, Tonneisemem i Davilem przyszli mu w pomoc. Rotschild ofiarował na ten cel 5 milionów franków. Pereira nie schodził z drogi, póki się budowała; doglądał robot, napełdzał, rozporządzał się wszystkim i kiedy pierwsza lokomotywa przeleciała te pięć mil, Emil mógł z dumą zawołać: myśl moja urczywistniła się!

Izaak Pereira pomagał bratu we wszystkim i kiedy utworzyli się nowe kompanje, ażeby przerznąć Francję siecią koleji żelaznych, naznaczono go dyrektorem lyońskiej linji i członkiem tej spółki. Kolej ta założyła początek bogactwa obu braci.

Projekt do budowy północnej kolei podał też Emil; chociaż i w tém przedsięwzięciu trzeba było się udać do Rotschilda. Bez idei kapitały nie nie znać. Jest dobre żydowskie przysłowie; idea warta złota. I w rzeczy samej pomysły Emila warte były złota.

Po wypadkach r. 1830 Emil i Izaak chcieli zdźwignąć handel upadły w czasie zaburzeń; podali więc rządowi projekt założenia banku. Projekt ten przyjęto najlepiej, lecz przesilenie finansowe było tak wielkie, że rząd nie mógł znaleźć potrzebnych kapitałów dla gwarancji przed-

sięwzięcia i plan Pereira nie doszedł tym razem do skutku. Lecz wkrótce wybuchła rewolucja w r. 1848, handel w Paryżu upadł, irząd tymczasowy przyjął wówczas projekt banku Pereira.

Ale najgłówniejszym czynnem braci Pereira było założenie towarzystwa kredytu ruchomego, które dało silny rozwój całemu spekulacyjnemu światu. Towarzystwo to przyniosło w r. 1854 i 1855 ważne usługi. Dopomagało wszystkim ważniejszym przedsięwzięciom i rozciągnęło swą czynność po całej Europie, nie więc dziwnego, że firma Pereira zjednała szacunek ogółu.

Połączenie się towarzystw: gazi, omnibusów; budowa Louvru i Grand hotel; założenie w Hiszpanji towarzystwa kredytu ruchomego; budowa hiszpańskich i rosyjskich kolei żelaznych; kupno dróg austryjackich za 300 milionów; pożyczka 1,500 milionów zaciągnięta przez francuzką kolej żelazną; wszystkiego bracia Pereira dokazali w lat kilka. Do tego przybyło niedawno założenie w Turynie towarzystwa kredytu ruchomego; zbudowanie południowej kolei we Francji; urządzenie banku tureckiego; zamówienia w Kalkucie i Hong-Kongu. Prawda, że to wszystko nie jest fundamentalne, że papiery towarzystwa Pereira spadły w przeciągu pół roku na 700 franków, ale nikt nie może nieprzyznać im sławy śmiałych i wielkiej dzi finansowych. Obaj są w wielkiej przyjaźni z ministrem finansów panem Fouldem i stanowią silną podporę rządowi Ludwika Napoleona.

Bracia Pereira zbliżyli się z Saint-Simonistami. Izaak szczególniej starał

— W d. 15 sierpnia z powodu imienin cesarskich odbył się wielki obiad dyplomatyczny w ministerstwie spraw zagranicznych.

Ciała dyplomatyczne w całym swoim składzie, wyjąwszy księcia Metternicha, znajdującego się teraz we Frankfurcie, zebrało się we wspaniałych komnatach pałacu na ulicy Orsay.

Wszyscy ministrowie, prezesi wielkich ciał państwa, wice-prezes i członkowie rady stanu z wydziału prawodawstwa i spraw zagranicznych, podobnie znajdowali się na tym obiedzie.

Pani Drouyn de Lhuys miała po prawem rękununcjusza, po lewem ambassadora angielskiego. Przed wetami ksiądz nuncjusz powstał i wyrekł tradycyjne przyjęte słowa: „Mości panowie wnoszę zdrowie cesarza. P. Drouyn de Lhuys podobnie powstał i wniósł przed zdrowie panujących sprzymierzonych i przyjaznych Francji.

Po obiedzie świetne zgromadzenie udało się na taras pałacowy, skąd przypatrywało się fajerwerkom i oświetleniu Paryża, które stąd przedstawiało piękną panoramę.

Anglja.

London 16 sierpnia. W stolicy pozostał jeden tylko minister, ksiądz de Newcastl. Królowa jest w Niemczech, ksiądz Walji w Szkocji, lord Palmerston w hrabstwie Kent, hrabia Russell w Szkocji; inni ministrowie, albo podróżują po stałym lądzie, albo polają między górami, albo wpływają w swoich jachtach po pełnym morzu. Machina rządowa, wśród najgłębszego pokoju, działa zwykłym trybem.

Dzienniki podają szczegóły o życiu przed niewiele dniami zmarłego sir Collin Campbell, którego królami pod nazwą lorda Clyde umieściła w izbie wyższej. Syn stolarza głażowskiego, silną wytrwałości i zdolności, zbiegiem wyjątkowych zdarzeń, pokonał przeszkozy, jakie skład wyłączny arystokratyczny wojska angielskiego stawi do wyniesienia się ludziom z gminu.

Alę pomyślawszy, że dla dojścia do zaszczytów, które uwenicyzył jego zawód, potrzeba było więcej niż 50 lat służby pod wszystkimi szerokościami i we wszystkich częściach świata; potrzeba było wojny krymskiej i tej wojny nierównie straszliwszej, w której rozgrywała się dola państwa angielskiego w Indji, trudno przytaczać jego przykład na pochwałę sprawiedliwości systemu posuwania na wyższe stopnie w wojsku angielskiem. Świetny wyjątek zawodu lorda Clyde potwierdza i potępia prawidło ogólne. Władciwego nazwisko było M'Liver; urodził się w 1792-m w Glasgowie, gdzie, jak wspomniano, ojciec jego był stolarzem.—Jeden z jego stryjów wyjechał mu wstęp do szkoły wojennej w Gosport i przez księcia Yorku otrzymał diań patent na chorążego. Młodzieniec miał wówczas zaledwie skończonych lat 16-cie. Posłano go do Hiszpanji; w roku następnym należał do wyprawy pod Walcheren, i znowu wrócił do Hiszpanji.

W pierwszym roku służby dożył się stopnia porucznika; w 21-m roku życia, w 1813-m, posunięty na kapitana. W 1814-m popłynął do Ameryki, gdzie walczył aż do końca wojny ze Stanami Zjednoczonymi. Przeniesiony stamtąd do Indji służył lat 7 w tym kraju. W roku 1823-m wyprawiony przeciw powstańcom, murzynom, do Damerara, w obowiązku majora brygady, chociaż był zawsze jeszcze kapitanem. Dopiero w roku 1832-m znalazł się w możności kupienia stopnia podpułkownika.

W 10 lat później udał się do Chin z półkiem 98-m bronie handlu opium. Za powrotem odbył w Punjab wyprawę przeciw Sikhom. W latach 1851-m—1852-m kierował działaniami przeciw plemionom góralskim. Często miewał

się nawet rozkrzewić tę naukę; miewał w tym celu nowy, pisał broszury.

Emil pisał ciągle do „Globe“ uzo-gwone artykuły, odznaczające się zdrowym sądem i podawał wiele pożytecznych środków dla przyniesienia ulgi narodowi, dla powiększenia kredytu, a rządu, które następowały po lipcowej monarchji, skorzystały z wielu pomysłów jego. W tym czasie tylko co przyłączono Algier do Francji i kraj ten interesował najwięcej ekonomistę. Wszystko, czego tylko dla kraju tego Emil Pereira żądał, uczyniono. Zdrowie rady jego przyjęto. Użony ten dziennikarz w r. 1833 przepowiedział wszystko co się stanie później. Przewidział nawet przekopanie międzywiorza Suezkiego.

Bracia Pereira, chociaż izraelici, nie mają jednak wad i hałogów swoich wyznawców. Lubią spokój, kochają sztuki piękne i znają się na nich. Pałac ich przy ulicy Saint-Honoré odznacza się artystycznymi ozdobami wykonanymi ręką najslawniejszych tego-czesnych artystów. Ale najdroższą i najcenniejszą rzeczą w tym pałacu, jest galerja obrazów, gdzie zebrane są arcydzieła rozmaitych szkół.

Fundusz braci Pereira jest ogromny. Żyją jednak skromnie, a Emil ciągle pracuje. Nie należy on wcale do rzędu kapitalistów, trzuszczących się tylko o powiększenie swych bogactw. Jednakże pomimo osobistych zalet obu braci, majątek ich zebrany jest ze spekulacji bankowych i nie zupełnie jasnych obrótów kredytu ruchomego.

biedni współwyznawcy znajdują zawsze przytułek i wsparcie. Ze los izraelitów zawsze go obchodził, przytaczamy tu następny wypadek.

Na wieść o rozgłosnym wypadku z izraelitą Mortara, baron przez agenta swego wymagał, ażeby mu we dwadzieścia cztery godziny wydano chłopca, w przeciwnym razie zerwie stosunki z rządem papieskim. I w rzeczy sdniej to uczynił. Na pierwszy termin wypłaty procentu za pożyczkę rzymską, procentu nie wypłacono, dla tego, że Rotschild nie miał pieniędzy.

Czynność człowieka tego jest nadzwyczajna. Ma 71 lat wieku, a jednak pełen jest życia. Ciępi podagrę i wzrok jego tak jest ostabiony, że lekąc się można, ażeby nie oślepił. Zachował akcent niemiecki i poglądy jego są już przestarzałe, pomimo to, rozmowa jego pełna jest dowcipu, żywości i zapału. Dość jest pomówić z nim kwadrans, ażeby się przekonać, że człowiek ten nie siedzi z postępem wieku. Lubi sztuki piękne i kupuje drogie obrazy, nie zna się jednak na nich. Pamięć na doszukanie go trudna. Zna wszystkie znakomite postacie w Europie. Bogactwa jego wra-stają dla tego, że bierze udział we wszystkich pieniężnych pożyczkach, we wszystkich większych bankowych obrótach. Dziś już nie zazdroścą baronowi jego bogactw, nie obmawiają człowieka za to tylko, że umiał zebrać ogromny fundusz.

W pałacach jego zebrane są bogactwa całego świata. Natłok zwiedzających te rzadkości jest jak w muzeum. W pałacu jego przy ulicy Lafitte, oprócz niezmiernych bogactw i osobliwości, są dwa przesłizne portrety Lutra i Kalwina. Willa Rotschilda w lasku Bulońskim

spory z rządem kompanji indyjskiej, którego...

W r. 1854-m pod Almą widzimy go już na...

Sir Collin Campbell, najzdolniejszy i najdo-

Wybuchł wielki wojskowy rokosz w In-

Nie tu miejsce opisywać dzieje wyprawy in-

Piszę z Korfu dnia 11 sierpnia:

W przeszły czwartek dnia 6 sierpnia, lord

Podług listu pisanego z Wiednia do „Gaz-

Podług wiadomości z Siedmiogrodu, wyborcy

Prusy.

Berlin, 21 sierpnia. Dziennik „Kor-

Dzienniki austriackie usiłowały i usiłują

Krół odpowiadał, że podobnie był przeni-

odjazdu, w której cesarz żegnając się zawo-

Ten wywód zdolny jest wyjaśnić wiele

Gazeta Krzyżowa pod tymże dniem

Podajemy tekst listu i mowy cesarza Fran-

Kochani spółzwiązkowi. Zajęty podobnie

Mowa cesarska wyrecytowana na posiedzeniu

„Najjaśniejsi, najmilsi bracia i pokrewni,

Zgromadzenie panujących narodu niemiec-

Ufny we wzniosłość duszy panujących, mo-

Poczytałem za obowiązek otwarcie wyrazić

Przybyłem tu dla wyłożenia moim spółzwią-

Poruczyłem złożyć moim najjaśniejszym

Pod temi wszystkimi względami, rozporz-

Każda z uwag, które kierowały postępowa-

Przełożenia moje są bez wątpienia dostępne

Wszakże, zostawiam najjaśniejszym

Nie w zagajeniu rokowań obejmujących

Najjaśniejsi bracia i pokrewni, najmilsi

mną ubolewacie, że Prusy nie mają między

Niezdolnałem skłonić króla pruskiego do

W zasadzie, król nieoświadczając się

Zwróciłem uwagę jego królewskiej

W obec nieobliczonej ważności ogółu,

Nim dzienniki przyniosły nam tekst

W każdym razie, najjaśniejsi

Nim dzienniki przyniosły nam tekst

ROZDZIAŁ PIERWSZY

Art. 1.—Rozciągnięcie powinności

Art. 2) Nowe organa Związku.

Złożona zostanie rada związkowa

ROZDZIAŁ II.

Dyrektorjat i rada z związkowa.

Art. 3) Skład dyrektorjatu.

Mianowanie tych dwóch członków

Art. 4) Skład rady z związkowej.

Pełnomocnicy wyznaczeni do

Art. 5) Prezydencja w dyrektorjacie

Pełnomocnicy dyrektorjatu i członkowie

Stosunki między dyrektorjatem i

Dodane są nadto do niego, w sposobie

Dyrektorjat i rada związkowa

Art. 6) Zasada ogólna, ściągająca

Dyrektorjat w spełnianiu swęj

Pełnomocnik prezydujący

Dyrektorjat ma prawo umocowywania

Listy wierzytelne i odwołane

Traktaty z państwami zagranicznymi

Art. 8) Opokoju i wojnie.

Skoroby objawilo się niebezpieczeństwo

Art. 9) Bezpieczeństwo wewnętrzne.

Większość 2/3 głosów rady

W razie niebezpieczeństwa wojny

Art. 10) Skarbowość Związku.

W razie przewidzianym przez art. 45

W tym co się ściąga do spraw

Art. 9) Bezpieczeństwo wewnętrzne.

mu na środkach potrzebnych do

Art. 10) Opokoju i zgodzie

Art. 11) Prawodawstwo Związku

W obu razach rada związkowa

Projekt do praw obejmujących

Przyzwolenie wszystkich rządów

Postanowienia w sprawach

Art. 12-ty.—Władze wykonawcze

Art. 13-ty.—O sprawach wojskowych

Art. 14.—O skarbowości Związku

Art. 15.—Stosunki dyrektorjatu

Art. 16.—Stosunki dyrektorjatu

Art. 17.—Stosunki dyrektorjatu

Art. 18.—Stosunki dyrektorjatu

Art. 19.—Stosunki dyrektorjatu

Art. 20.—Stosunki dyrektorjatu

Art. 21.—Stosunki dyrektorjatu

Art. 22.—Stosunki dyrektorjatu

Po zamknięciu każdego sejmiku

